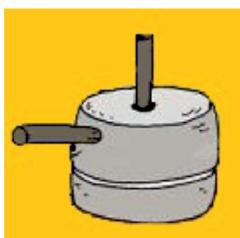

MLYNÁŘSTVÍ

Pracovní list pro základní školy

Mlynářství patří k těm nejstarším řemeslům. Lidé zpočátku získávali mouku pomocí nástroje, kterému říkáme zrnotérka. Obilí se drtilo na mírně zahloubeném kamenu malým kamenným drtidlem. Byla to práce velmi namáhavá, protože výroba jednoho kilogramu mouky trvala až tři hodiny. Dokonalejším nástrojem se časem stal rotační mlýnek, takzvaný žernov. Ten se skládal z pevně usazeného spodního kamene, na kterém se otáčel kámen s rukojetí a otvorem, kam se sypalo zrno.

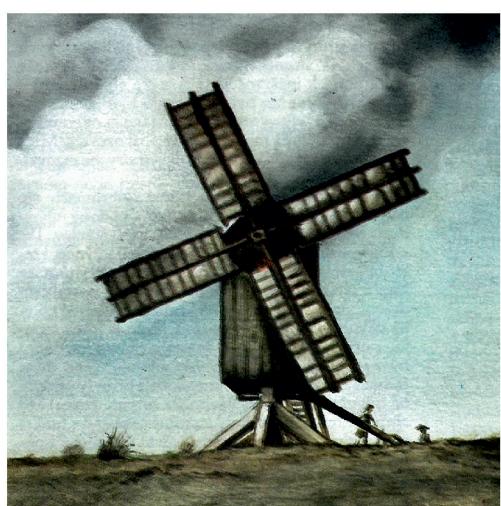
① Který nástroj na obrázku patří zrnotérce a který žernovu?

Lidé však byli vynalézaví. Časem začali využívat sílu tažných zvířat a také energii vody a větru. Vodní mlýny tak stávaly na potůčcích, potocích, pod rybníky nebo na březích řek. Naopak větrné mlýny se stavěly tam, kde to pořádně foukalo.

Nemelem, nemelem,
nemelem, nemelem,
sebrala nám voda mlejn.
Sebrala nám všechny kola
i tu pilu s vantrokama,
Nemelem, nemelem,
nemelem, nemelem,
Sebrala nám voda mlejn.

A kdo ve mlýně pracoval?

- mlynář, vlastnil mlýn nebo měl mlýn v nájmu, říkalo se mu pan otec a řídil provoz mlýna
- mlynářka, jeho žena, také se jí říkalo panímáma
- stárek, který se vyučil mlynářem, obsluhoval zákazníky a staral se o řádný chod mlýna
- mládek, tovaryš /vyučený mlynář/, který obsluhoval mlýn a mlel mouku
- prášek, mlynářský učeň, staral se o čistotu ve mlýně

② Víte, proč se mlynářskému učni říkalo prášek?

- a/ zametal moučný prach, aby nedošlo k požáru
- b/ práškem dezinfikoval 1x týdně mlýn

Jak se ve mlýně mlelo obilí?

Když dovezl hospodář obilí v pytlích do mlýna, musely se pytle vynosit do patra, kde se vysypaly do násypy. Odtud se zrno dostalo mezi dva mlýnské kameny. Hornímu mlýnskému kamenu se říkalo běhoun, dolnímu ležák. Běhoun se za pomocí mlýnského kola poháněného silou vodního toku roztočil a namletá mouka pak padala do moučné truhly.

③ Poznáš, na kterém obráku je pšenice, žito, ječmen a oves? /Spoj čarou/

Pšenice se hodí na výrobu pečiva, těstovin nebo pokrmů. Z žita pečou pekaři chléb, ječmen je nezbytnou surovinou pro výrobu sladu a na ovsu si pochutnávají koně.

④ Kdo je lepší? Který z mlynářů namlel více pytlů mouky? Doplň správně do tabulky znaménka <, =, >

mlynář Josef	znaménko	mlynář Jan

⑤ Do kterých jídel se přidává mouka? Na spodní řádek napiš jídla, co ti nejvíce chutnají.

Udělej rodičům radost a upeč jim něco dobrého z mouky.